

EL DESENVOLUPAMENT DE LES CAPACITATS

La fita educativa durant l'etapa
d'educació infantil

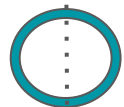
Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

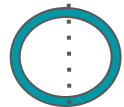
NORMATIVA DE REFERÈNCIA

Decret 101/2010, de 3 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle d'educació infantil

Decret 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle d'educació infantil

Ordre EDU/484/2009, de 2 de novembre, del procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació del segon cicle de l'educació infantil

PARLEM DE PEDAGOGIA A L'EDUCACIÓ INFANTIL

- És una etapa amb personalitat pròpia que promou l'atenció dels infants amb criteris educatius.
- És una etapa no obligatòria, ja que es considera que les capacitats que han de desenvolupar els infants es poden assolir tant en l'escola com en la família.
- La vida quotidiana ha de constituir l'eix vertebrador de la vida a la llar d'infants.
- L'equip educatiu ha d'elaborar o adaptar el projecte educatiu: han de concretar els principis que han de guiar la tasca educativa, la manera d'entendre l'infant i l'educació, les maneres de fer que guiaran el procés educatiu... Sempre posant l'infant en el centre del procés educatiu
- Els infants per ser actius necessiten sentir-se segurs, han de confiar que hi ha qui vetllarà i donarà resposta a les seves necessitats (físiques i emocionals) quan calgui
- Cal oferir als infants propostes amb sentit, que estiguin lligades als seus interessos i necessitats
- L'objectiu de l'educació infantil és el desenvolupament de les capacitats dels infants

L'objectiu de l'educació infantil és contribuir al desenvolupament de

LES CAPACITATS

dels infants

QUÈ SÓN LES CAPACITATS?

Són habilitats globals que abasten tots els aspectes de la persona, socials, afectius, motrius, comunicatius, cognitius que es pretén que l'infant desenvolupi durant l'etapa de l'educació infantil.

Són el camí per aconseguir que els infants, quan acabin l'educació primària, assoleixin les competències bàsiques.

L'assoliment d'aquestes capacitats no acaba amb l'educació infantil, ja que són potencialitats humanes que estan en constant desenvolupament.

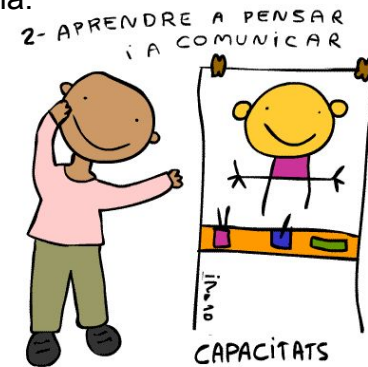
A QUÈ ES REFEREIXEN LES CAPACITATS?

- Coneixement del cos, moviment
- Autoestima
- Autonomia
- Pensar, crear, explicar...
- Expressió
- Observació, exploració, interès
- Consciència d'ésser, iniciativa, autoprotecció
- Conviure en la diversitat
- Autonomia personal i relació social

CAPACITATS A DESENVOLUPAR AL LLARG DE L'ETAPA D'EDUCACIÓ INFANTIL

- 1- Progressar en el coneixement i domini del cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
- 2- Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional, i anar-se formant una imatge positiva d'ell mateix i dels altres.
- 3- Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes amb seguretat i eficàcia.

- 4- Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
- 5- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.

- 6- Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte, i participar, gradualment, en activitats socials i culturals
- 7- Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificant-ne els perills i aprendre a actuar en conseqüència

- 8- Convivre en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes
- 9- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social

“A les escoles hem de reflexionar sobre com els infants desenvolupen les capacitats i adequar la nostra manera de fer per contribuir a aquest desenvolupament”

1-Progressar en el coneixement i domini del cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.

CONeixEMENT DEL COS, MOVIMENT

Preguntes clau que, com a equip, en hauríem de fer:

- Quines possibilitats de lliure moviment i de superació de reptes motriu estem oferint als infants?
- Forcem postures o moviments que els infants no han assolit autònomament?
- Fem possible que els infants més petits desenvolupin activitats motrius de forma autònoma oferint suports (superfícies estables per aguantar-se dret...) i espais on se sentin segurs?
- Tenim en compte que el desenvolupament motriu precisa molt més que unes hores determinades de psicomotricitat a la setmana?
- Preveiem la necessitat de moviment constant que tenen els infants?
- Ens hem aturat a pensar què passa quan l'espai no conté elements que portin els infants a plantejar-se reptes i comprovar si són capaços (de grimpar, d'arrossegar-se, de saltar, de mantenir l'equilibri...) o bé quan no els oferim els reptes que precisen?

2-Assolir de mica en mica seguretat afectiva i emocional, i anar-se formant una imatge positiva de si mateixos i de les altres persones.

AUTOESTIMA

Preguntes clau que, com a equip, en hauríem de fer:

- Què fem a l'escola per aconseguir que els infants tinguin un bon concepte d'ells mateixos i de les altres persones?
- Tenim cura de les dolces violències?
- Tractem a l'infant amb respecte, com si tractéssim amb un altre adult?
- Tenim cura de les relacions de poder?
- Som conscients que els infants van elaborant el seu autoconcepte a partir de la imatge que nosaltres els retonem?
- Mantinent el català com a llengua de l'escola, sabem valorar la llengua familiar de l'alumne?

3- Adquirir de mica en mica hàbits bàsics d'autonomia en les accions del dia a dia, per actuar amb seguretat i eficàcia

AUTONOMIA

Preguntes clau que, com a equip, en hauríem de fer:

- Quin concepte d'autonomia proposem a l'escola?
- Tenim cura d'establir límits, clars, invariables, coherents i explicats que, a més, estiguin consensuats per tot l'equip
- Donem als infants la possibilitat de decidir en les petites coses que els afecten
- Adaptem espais i material per facilitar l'autonomia de tots els infants
- Què podem fer a l'escola per acompanyar l'autonomia dels infants en lloc d'imposar-la?

4 - Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques

PENSAR, CREAR, EXPLICAR...

Preguntes clau que, com a equip, en hauríem de fer a les estones de joc:

- Quina importància donem al joc a l'escola?
- Mantenim una mirada apreciativa cap als infants i la seva activitat?
- Manifestem respecte pels seus jocs i construccions?
- Tenim cura que els espais dels infants estiguin preparats amb cura i siguin atractius?
- Escoltem el que diuen i parem atenció al que fan?
- Seguim el fil dels interessos dels infants?
- Aprofitem les situacions quotidianes per afavorir el pensament dels infants: repartir pitets, classificar joguines...
- Afavorim la creativitat fent propostes obertes.
- Formulem als infants preguntes productives o reproductives?

5- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.

EXPRESSIÓ

Preguntes clau que, com a equip, en hauríem de fer:

- Utilitzem un model de llengua correcte i acurat?
- Mantenim l'ús de la llengua catalana per facilitar-ne, quan és el cas, un aprenentatge natural?
- En el cas d'alumnes que no tenen el català com a llengua familiar, tenim en compte les estratègies del programa d'immersió?
- Parem atenció a allò que els infants diuen i fan?
- Permetem i valorem les respostes divergents, la creativitat?
- Tenim una mentalitat oberta davant les respostes dels infants?
- Oferim als infants diversitat de possibilitats per expressar-se?

6-observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic amb una actitud de curiositat i respecte, i participar, gradualment, en activitats socials i culturals

OBSERVACIÓ, EXPLORACIÓ, INTERÈS

Quan fem per als infants propostes per acostar-se als coneixement del món, tenim en consideració aquestes qüestions?

- Tenim clar què volem aconseguir?
- Fem hipòtesis sobre com podem encaixar allò que volem que els infants aprenguin, facin, practiquin... amb la seva manera natural d'aprendre?
- Permetem que els infants incorporin el fil dels seus interessos?
- Utilitzem el joc com a mitjà privilegiat per a l'aprenentatge?
- Considerem la importància de no intervenir quan no és necessari?
- Deixem que els infants practiquin lliurement, permetem la creativitat?
- Observem, per aprendre, allò que fan els infants i com ho fan?
- Tanquem la proposta quan deixa de tenir interès pels infants?
- Fem sorgir les idees dels infants sobre què han fet, què ha passat. Desfem falses idees, clarifiquem?
- Documentem.

7. Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificant-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència

CONSCIÈNCIA D'ÉSSER, INICIATIVA, AUTOPROTECCIÓ

Preguntes clau que, com a equip, en hauríem de fer:

- Som prou conscients que els infants han d'anar adquirint percepció dels perills que els envolten i també la possibilitat de protegir-se'n?
- Diferenciem entre risc i perill?
- Permetem als infants que es puguin enfrontar a petits reptes que ells mateixos es plantegen?
- Ens adonem que els infants que no tenen oportunitats per a la pràctica els és més difícil valorar els riscos de la seva activitat?
- Hem pensat quines repercussions pot tenir per a l'infant la falta de confiança en les seves possibilitats?

8- Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb les altres persones i iniciant-se en la resolució pacífica de conflictes

CONVIURE EN LA DIVERSITAT

Preguntes clau que, com equip, en hauríem de fer:

- Vetllem per tal que a l'escola hi hagi un ambient tranquil i no sobreestimat?
- Disposem de suficient material per assegurar el joc i l'activitat exploratòria dels infants?
- Modelem estratègies de resolució de conflictes?
- Què fem quan sorgeix un incident entre els infants?
 - Quan intervenim i com ho fem?
 - Intentem que vegin, sempre, que aquella actuació no és correcta i que no s'ha de repetir?

9- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que els portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social

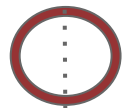
AUTONOMIA PERSONAL I RELACIÓ SOCIAL

Preguntes clau que, com a equip, en hauríem de fer:

- En què pensem que consisteix l'autonomia responsable?
- Sabem aprofitar la interacció que es pot establir entre els més grans i els més petits?
- Com pot aquesta contribuir a les bones relacions socials?
- Quina ha de ser la nostra actitud, com a adults, per fomentar aquesta autonomia diferent de l'heteronomia?
 - Mostrar confiança en les possibilitats dels infants.
 - No utilitzar el xantatge emocional.
 - Permetre als infants petites decisions en les coses que afecten.

L'avaluació

A L'EDUCACIÓ INFANTIL HEM D'AVALUAR PER:

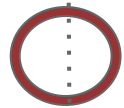
Entendre millor com es desenvolupen i aprenen els infants

Saber en quin moment del procés de desenvolupament es troba cada infant, i quin tipus d'estímul els hem de proporcionar

Compartir la informació referent a l'infant amb la família, amb els altres mestres, educadors i professionals, i assegurar que el tracte, l'atenció i els estímuls i propostes que reben des dels diferents marcs siguin coherents

Reflexionar sobre la pròpia pràctica, per avançar, per fer créixer el projecte d'escola i augmentar la cohesió de l'equip educatiu

EINES PER DUR A TERME L'AVAUACIÓ:

Documentació pedagògica

Observació

5- comunicació

Farem conèixer el procés?
A qui? Com? Com
recollirem tota la
informació?...

1- Selecció de l'objecte d'avaluació

Què volem avaluar?
Una situació escolar?
L'evolució d'un
infant? Un model
d'informe?...

4- Definició de propostes per a la millora

Com podem millorar la
situació? Com
donarem suport al
procés de
desenvolupament d'un
infant?...

Procés de millora continua

2- Recollida i registre d'observació

Com recollirem
informació sobre
l'objecte
d'avaluació,? En quin
suport? Quan de
temps?...

3- Anàlisi de la informació

Quines conclusions podem
treure de la informació
obtinguda?

HEM PARLAT DE:

- RESPECTE CAP A L'INFANT
- RIQUESA DE LES PROPOSTES
- CONFIANÇA EN LES POSSIBILITATS DELS INFANTS
- TENIR CURA DELS AMBIENTS D'APRENTATGE
- PROPOSTES QUE OFEREIXIN OPORTUNITATS A TOTHOM
- TENIR CLARS ELS OBJECTIUS
- APROFITAR LA MANERA NATURAL D'APRENDRE DELS INFANTS
- AVALUACIÓ